

Norconsult



Nord-Aurdal  
kommune

# Den nye Skiferplassen - det kulturelle hjertet i Valdres

Mulighetsstudie for nytt torg inklusiv nytt kulturhus i Fagernes sentrum

Mars 2020



# Innhold



Innledning	s. 3
Mål for mulighetstudien	s. 4
<b>DEL 1 - Skiferplassen</b>	<b>s. 5</b>
1.1 Analyse av dagens torg	s. 6
1.2 Nytt torg - mulige løsninger	s. 8
1.3 Forslag til ny utforming av Skiferplassen	s. 10
<b>DEL 2 - Kulturhuset</b>	<b>s. 15</b>
2.1 Analyse av dagens kulturhus	s. 16
2.2 Nytt kulturhus - mulige løsninger	s. 21
2.3 Forslag til utforming av nytt kulturhus	s. 25
2.4 Hvorfor nytt kulturhus?	s. 32



# Innledning

Norconsult har på oppdrag fra ATP-prosjektet for Fagernes/Leira bistått Nord-Aurdal kommune med å utarbeide en mulighetsstudie for nytt torg inklusiv nytt kulturhus for Fagernes sentrum.

Utfordringen med dagens torg henger nøye sammen med et manglende signalbygg i tilknytning til torget, og er bakgrunnen til at denne mulighetsstudien omfatter begge deler.

Studien inneholder én del som omhandler torget og én del som omhandler kulturhus. Hovedfokuset i studien er å se på en helhetlig løsning som ivaretar og bygger opp under begge delers behov.

I den delen som omhandler torget ligger hovedfokus på innhold og utforming, gatestruktur, kjøremønster og sammenhengen med omliggende areal og bebyggelse. Den delen som omtaler kulturhuset har hovedfokus på behov og innhold, plassering, fasade og adkomst.

Dokumentet er utarbeidet av Nord-Aurdal kommune med innspill fra Norconsult og lokale aktører. Dokumentet ble ferdigstilt i mars 2020.



Skiferplassen på Fagernes. Foto: Kristi Westerbø

# Mål for mulighetsstudien

I november 2018 vedtok Nord-Aurdal kommune en gatebruksplan og en fortetningsstudie for Fagernes sentrum. En hovedutfordring disse planene peker på er at dagens torg fungerer dårlig, og at en viktig årsak til dette er mangelen på aktive fasader og signalbygg i tilknytning til torget. Denne studien vil bygge videre på den analysen og de konklusjonene gatebruksplanen og fortetningsstudien gir angående torget.

Overordnet mål for mulighetsstudien er **å vise hvordan man kan skape et attraktivt torg i hjertet av Fagernes.**

## Delmål for torget:

- Det er estetisk vakkert og har et innhold som innbyr til at folk ønsker å oppholde seg der
- Det markerer klart og tydelig hva som er sentrumskjernen i Fagernes
- Det er omringet av aktive fasader og er i direkte tilknytning til et fremtidig signalbygg
- Det forsterker og bygger opp under Jernbanevegen som hovedhandlegate i Fagernes
- Det har en utforming som fremmer en sentrumskjerne der myke trafikanter har prioritet, men som samtidig sikrer god logistikk for biler i sentrum
- Det skal stimulere til at det blir mer attraktivt med boligutbygging og næringsvirksomhet i sentrumskjernen
- Det skal bringe tilbake liv/puls i bykjernen, også utenom butikkens åpningstider.

Det å få på plass et signalbygg i tilknytning til torget er et viktig tiltak for et velfungerende og attraktivt torg. I Nord-Aurdal kommune er det først og fremst nytt kulturhus som peker seg ut som mest aktuelt med tanke på nytt signalbygg.

## Delmål for mulighetsstudien som omhandler nytt kulturhus er å:

- Vise status og utfordringer med dagens kulturhus
- Vise hvordan et kulturhus på skiferplassen kan bygge opp under nytt torg, og vice versa
- Vise hvordan et nytt kulturhus kan bidra til å løse utfordringer innen feltet kultur og oppvekst i Nord-Aurdal kommune
- Diskutere hvilke muligheter man har med dagens kulturhus/tomt hvis nytt kulturhus er aktuelt
- Vise muligheter for samarbeid med næringslivet for realiseringen av et nytt kulturhus.

Norconsult

Gatebruksplan Fagernes Sentrum | 2018



Norconsult

Fortetningsstudie Fagernes Sentrum | 2018





# DEL 1 - SKIFERPLASSEN

## 1.1 Analyse av dagens torg

Dagens torg «Skiferplassen» er lokalisert midt i Fagernes, der Jernbanevegen avgrensner torget i sør, Skifervegen i nord og øst, og Coop-bygget/Skifer café i vest. Torget er på ca. 3200 m<sup>2</sup> og er belagt med store skiferheller. Ut mot Skifervegen og Jernbanevegen er plassen opparbeidet med en skifermur hvor det også er noe beplantning og utsmykninger. Enkelte steder er muren åpnet opp for adkomst inn til torget.

På den andre siden av Skifervegen mot øst og nord ligger ulike parkeringsplasser i tilknytning til Fagernes kjøpesenter og Fagernes skystasjon.

Hoveddelen av torget er kvadratisk, men én del fortsetter vest «rundt hjørnet» ved Skifer café til krysset mellom Skrautvålsvegen og Jernbanevegen der Dnb-bygget og inngangen til Coop-bygget ligger. Denne delen av torget er sørvendt og har utsikt ned mot parken og fjorden.



Skiferplassen - torget i Fagernes sentrum. Foto: Kristi Westerbø



“Skiferhesten” er plassert mellom selve torget og Skifervegen, og er en del av utsmykningen på dagens torg. Foto: Katrine Kammerud



Området “rundt hjørnet” for dagens torg ligger ut mot Jernbanevegen - hovedhandlegata i Fagernes. Foto: Lage Westerbø



### Utfordringer med dagens torg:

- Det er for stort og utflytende, og står ikke i samsvar med størrelsen på byen
- Det er folketomt mesteparten av døgnet, og benyttes først og fremst som en ferdselsåre for gående
- Det har ingen aktive fasader, noe som er en del av grunnlaget for å generere liv på et torg. Coop-bygget ligger i tilknytning til Skiferplassen, men henvender seg ikke ut mot selve torget. Skifer café, som er en del av Coop-bygget har inngang fra det sørvestlige hjørnet av torget, men kafeen har hovedfasaden ut mot sør.
- I stedet for bebyggelse med aktive fasader, er torget omringet av trafikkerte veier og parkeringsplasser, noe som gjør torget lite attraktivt å oppholde seg på
- Jernbanevegen som hovedhandlegate og Skiferplassen som torg har potensiale til å forsterke hverandre. Utformingen på dagens torg med skifermur ned mot Jernbanevegen skaper imidlertid en uheldig barriere mellom handlegata og torget.



Skiferplassen som sentralt byrom er for stort og lite definert med bygg og aktive fasader.



Utsikt fra vestre del av torget ned mot parken og fjorden. Foto: Kristi Westerbø

### Kvaliteter med dagens torg:

- Det ligger midt i Fagernes sentrum omgitt av viktige målpunkt som Fagernes kjøpesenter, Fagernes skysstasjon, rådhuset og Coop-bygget
- Det ligger i tilknytning til Jernbanevegen, som er hovedhandlegata i Fagernes
- Den delen av torget som ligger i en forlenget del mot vest har god kontakt med Jernbanevegen, har flere åpne fasader, og har en ideell lokasjon i forhold til parken og fjorden.

## 1.2 Nytt torg - Mulige løsninger

Det nye torget bør bygge på følgende prinsipper:

### Nivåforskjellene bør fjernes eller tilpasses:

- Torget ligger høyere enn Jernbanevegen, og det er en stigning opp til DnB-bygget. Det nye torget bør utformes slik at man får mest mulig areal på samme nivå så langt dette er mulig
- Det bør være en naturlig overgang fra torget til Jernbanevegen og gangtrasé ned til parken
- Det bør tilrettelegges for at det blir en naturlig overgang fra torgets vestlige del ved Dnb-bygget og videre på fortau langs Jernbanevegen.

### Aktive fasader:

- Uten aktive fasader som henvender seg ut mot torget, vil det være utfordrende å skape et aktivt torg. Alle bygg som omringer torget bør ha åpne og aktive fasader ut mot torgplassen, og man må unngå at bak- og sidevegger av bygg ligger ut mot torget
- Nytt signalbygg bør ha et inngangsparti som forsterker torget som møteplass og som gjør torget med kulturhuset til et naturlig samlingspunkt. Samtidig må kulturhuset ha aktive fasader ut mot Skifervegen i øst og nord, slik at bygget også henvender seg mot Skysstasjonen og Fagernes kjøpesenter
- Det bør bygges opp under eksisterende statue (Tusenårsvarden), som står utenfor Coopbygget, og skiferhesten bør få en ny og sentral beliggenhet
- Det må tenkes bredt nok når det gjelder aktive fasader - dette kan være ulike typer butikker, restauranter, severdigheter osv. Man må her se på sammenhengen og overgangen mellom inne- og uterom.



Tusenårsvarden utenfor Coop-bygget. Foto: Kristi Westerbø



Området rundt DnB-bygget ligger høyere enn Jernbanevegen, og skaper en uheldig barriere mellom fortau og vei. Foto: Kristi Westerbø



I dag er det en barriere mellom torget og Jernbanevegen som hindrer god sammenheng mellom byens torg og hovedhandlegate / kontakten med fjorden. Foto: Kristi Westerbø



### Utsikt ned mot fjorden og parken:

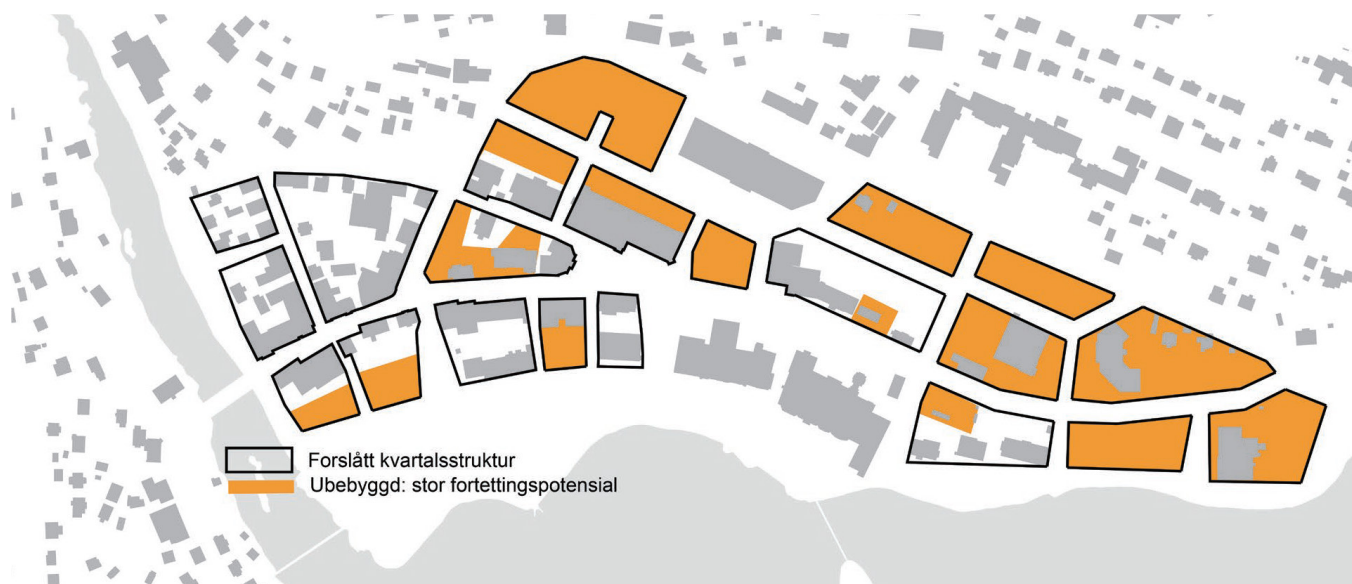
- Torgets lokalisering med sydvendt utsikt ned mot fjorden bør forsterkes i måten torget blir utformet på.

### Kvartalsstruktur og gangakser fra nord til sør i Fagernes:

- Det har vært et problem at Fagernes kjøpesenter og det gamle Elkjøpbygget har ligget som en lang sammenhengende bygningsmasse, og vanskeliggjort det å komme seg fra nord til sør i sentrum. Lignende problem er det også med DNB-bygget og Fagerlund. Et viktig fremtidig byplangrep er å få til en mer bymessig kvartalsstruktur. Det bør legges til rette for en passasje mellom kjøpesenteret og et eventuelt nybygg på den gamle Elkjøptomta. Denne passasjen bør forlenges mellom nytt signalbygg/kulturhus og Coop-bygget. Et generelt mål er å skape flere gang- og sykkeltraseer fra nord til sør i Fagernes
- Det bør etableres opplyste og overbygde sykkelparkeringsløsninger.

### Kjøremønster/varelevering

- Det vil være viktig at transportløsninger rundt kulturhuset ivaretar gode muligheter for store kjøretøy til å rygge inn til varerampe osv. uten at det skaper problemer for trafikken ellers. Det er også viktig at man tenker nødvendig uteareal til f.eks. NRK/TV2 sin bilpark, turnebusser osv. i tillegg til nødvendig areal til store vareleveranser. Flere kulturhus i andre byer (blant annet Hamar) har gitt uttrykk for at det har blitt satt av for lite areal som sikrer god logistikk.



Foreslått kvartalstruktur i fortettpotensialstudien for Fagernes sentrum (vedtatt nov 2018). Viktig at man sikrer passasje mellom nytt kulturhus og Coop-bygget, samt mellom Fagernes kjøpesenter og eventuelle fremtidige nybygg vest for senteret. En annen viktig gangpassasje vil være mellom Fagerlund og Dnb-bygget. Dette bør videre sees i sammenheng med nytt overgangsfelt på Jernbanevegen. Sammen vil dette bli en ny og viktig akse ned til parken og fjorden.

## 1.3 Forslag til ny utforming av Skiferplassen

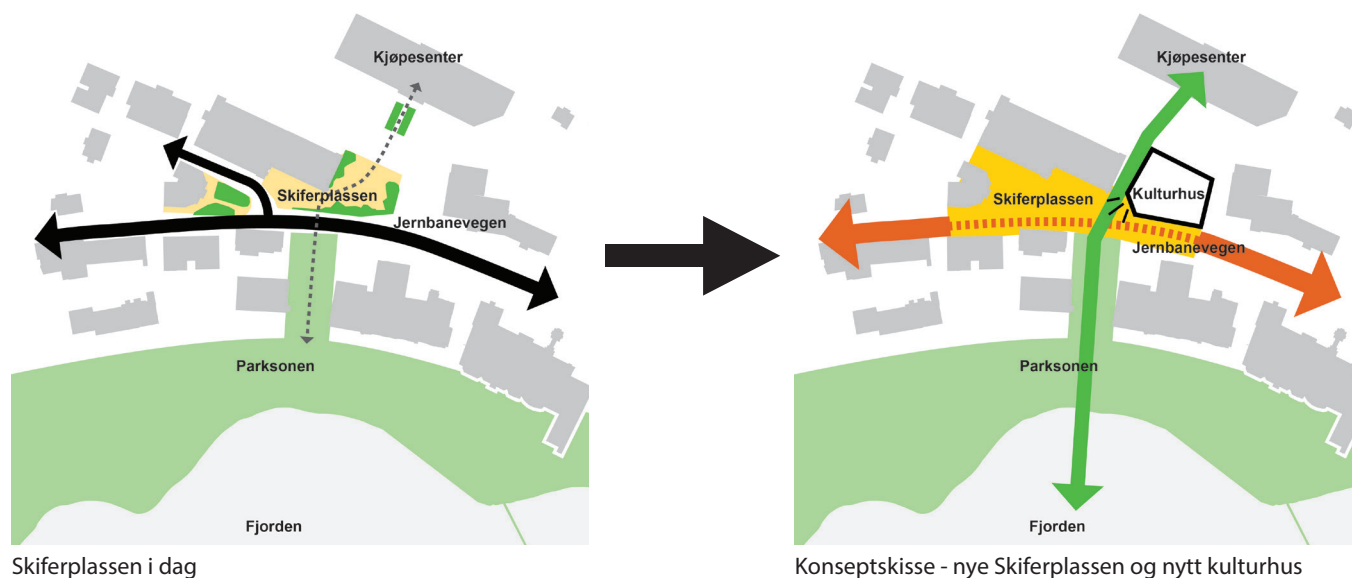
Utformingen av den nye Skiferplassen tar utgangspunkt i forslag fra tidligere utarbeidet gatebruksplan og fortetningsstudie for Fagernes sentrum (Norconsult 2019), der Skiferplassen ble definert som hjertet av Fagernes.

### Hovedanbefalingene fra disse planene var som følger:

1. Redusere størrelsen på torget slik at dette dimensjoneres etter forholdene og innbyggertallet for å gjøre torget også innbydende til hverdagsbruk;
2. Ramme inn torget med ny bebyggelse, inkl. bolig. Dette både for å skape god romlighet og menneskelig skala, så vel som for å aktivere plassen;
3. Etablere et nytt sterkt målpunkt som favner hele befolkningen på torget, f.eks. et nytt kulturhus.

### Bevegelses- og siktlinjer

Foreslått utforming ivaretar alle disse anbefalingene, samtidig som den også tas hensyn til viktige sikt- og bevegelseslinjer. Den viktigste bevegelseslinjen er Jernbanevegen på sørsiden av torget. Jernbanevegen er en av de viktigste gjennomfartsårene gjennom Fagernes sentrum, men den forandrer på denne strekningen karakter ved innføring av belegningsstein både i kjørebane og på fortauet. Dette er med på å signalisere at vejen endrer karakter fra bilveg til byrom for aktiviteter og opphold. Den andre viktige bevegelseslinjen går fra hovedinngangen til kjøpesenteret, via torget og ned til fjorden og fjordparken. Denne har fått et grønt preg ved bruk av trær og annen vegetasjon i ulike høyder. I tillegg til å ivareta ferdsel på tvers av torget er denne akse utformet med tanke på økt visuell kontakt med fjorden.







Illustrasjonsplan av den nye Skiferplassen





Nye Skiferplassen. Visualisering: Norconsult



### Materialbruk

Eksisterende grovhoggede skiferheller gjenbrukes på «opp-holdsøyer» som er plassert sentralt på torget. Grunnet den grove overflaten på hellene er de ikke egnet for mennesker som sitter i rullestol eller bruker rulotor. Det anbefales derfor at det brukes en mer finhugd form av skiferheller på resten av torget, slik at man uavhengig av funksjonsevne enkelt kan bevege seg på torget.

### Uteservering, møblering og utescene

Det legges til rette for uteservering og gratis sitteplasser langs deler av både kulturhuset og Coop-bygget. Langs disse byggene lokaliseres også sykkelparkering for å sikre at besøkende på sykkel for korte veier til kulturhuset og andre omkringliggende målpunkt. På de to sentrale «opp-holdsøyene» er det plass til trær, benker, Tusenårsvarden, og en ny utescene. «Skiferhesten» foreslås flyttet til den øverste delen av den grønne allmenningen, godt synlig fra store deler av Skiferplassen.



Konseptskisse - materialbruk



Tusenårsvarden bevares



Referanse for materialisering: Drøbak Torg



Materialisering Skiferplassen i dag som bli gjenbrukt





Nye Skiferplassen. Visualisering: Norconsult



### Kjøremønstre

I dag er ikke Skiferplassen avgrenset av bygninger, men av infrastruktur og parkeringsplasser. Skrautvålvegen, Jernbanevegen og Skifervegen tangerer dagens Skiferplass.

For å redusere størrelsen på torget, for å definere det tydeligere og for å gi plass til et mulig kulturhus, er tre inngrep nødvendig:

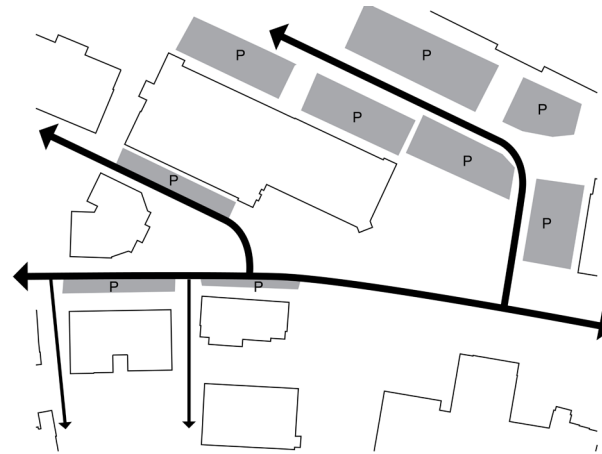
1. Flytting av krysset mellom Jernbanevegen og Skifervegen frigjør mer rom for utbygging øst for den nye Skiferplassen
2. Fjerning av krysset mellom Skrautvålvegen og Jernbanevegen skaper muligheter til å transformere Skiferplassen til et attraktivt torg
3. Endring fra Krokparkering på Jernbanevegen til parallellparkering vil frigjøre plass.

Under festivaler eller om sommeren er det mulig å stenge Jernbanevegen.

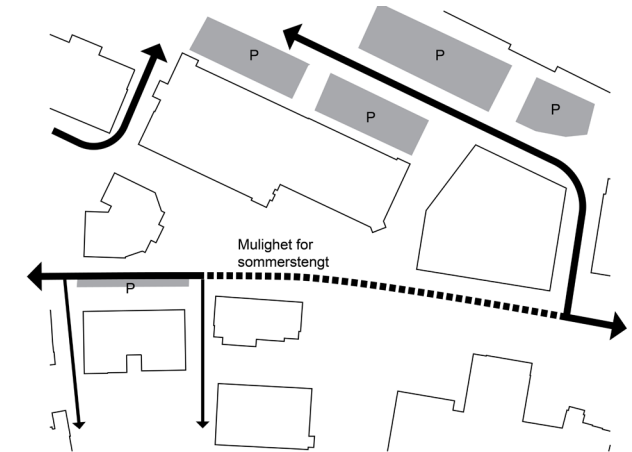
### Høydeforskjellen

Det nåværende torget ligger litt høyere enn Jernbanevegen og det er også en svak stigning til DnB-bygningen. Det er en høydeforskjell på ca. 20 cm på torgplassen i dag. Høydeforskjellen er løst gjennom en mur med trappeåpninger enkelte steder. Denne løsningen er med på å skape en visuell og fysisk barriere. I vår utforming foreslår vi å jevne ut torgflata slik at den oppleves som et sammenhengende byrom.

Høydeforskjellen mellom torget og Jernbanevegen løses med en naturlig overgang fra Coop-bygningen til Jernbanevegen. Høydeforskjellen er så liten at den tilfredsstillende kravene til universell utforming. Høydeforskjellen ved DnB-bygget løses med et platå med trinn ved inngangen til bygningen.



Kjøremønstre i dag



Kjøremønstre nye Skiferplassen



Høydeforskjellen mellom Jernbanevegen og Coop-bygningen.  
Foto: Kristi Westerbo





Nye Skiferplassen. Visualisering: Norconsult



## **DEL 2 - KULTURHUSET**









## 2.1 Analyse av dagens kulturhus

Nord-Aurdal kommune har i flere år skåret høyt på Telemarksforskningens kulturbarometer. Kommunen har et rikt kulturliv, men mangler i dag tidsriktige og funksjonelle arenaer (jfr. hovedutfordring for kulturlivet i Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv 2018-2029). Kulturhuset på Fagernes er i dag en sentral scene for kulturarrangement i Valdres, og omtales ofte som storstua for alle seks kommunene i regionen. Bygningsmassen er imidlertid 40 år og er på mange måter utdatert.

Huset ligger noe beskjedent til mellom Scandic Valdres og rådhuset, og inneholder bibliotek og en stor sal som benyttes til kino og som teaterscene. Kulturhuset ligger ikke i tilknytning til handlegate eller andre fasiliteter man naturlig går forbi, og det er for lite innhold til at huset fremstår som «levende».

### Innhold:

#### Sal

Kulturhuset har én sal med 311 seter. Primært er salen rigget som en kinosal. Scenen er fast spillested for Riksteateret og Teater Innlandet, og benyttes aktivt av lokale lag og foreninger til diverse oppsetninger og arrangement. Kvitvella kino har tre faste spilledager i uka, i tillegg til premierer og spesialarrangement.

#### Bibliotek

Biblioteket er svært lite synlig i bybildet da det er plassert i kulturhusets kjeller. Det er ett rom på ca. 300 kvadratmeter hvor all aktivitet skal foregå, samt at det også fungerer som oppholdsrom, studierom og kontor. For å få til arrangement i biblioteket må store reoler flyttes og biblioteket er plassmessig ikke rigget for å være både folkebibliotek og skolebibliotek for barne- og ungdomsskolen.

#### Festsal/kantine

Festsalen ble pusset opp og fikk nye møbler og konferanselyd i mars 2019. Kapasiteten er på ca. 100 besøkende og benyttes til møter, konferanser, mindre arrangement og som lager for kulisser og utstyr ved arrangement i kinosalen. Tilhørende kantine leies ut i forbindelse med diverse arrangement og driftes av Valdres lokalmedisinske senter.



Dagens kulturhus: Øverste bilde er fra biblioteket i kulturhusets underetasje. Nederste bilde viser kulturhuset sett fra gateplan. Foto: Renate Øverseth

## Utfordringer med dagens kulturhus:

### Lager

Det er svært lite lagerplass på kulturhuset. Ved teaterbesøk må alt som står på scenen (kinolyd, strømboks etc.) løftes ned og trilles inn i festsalen. Det finnes ingen rom for lagring av ekstra stoler, sceneelementer, rekvisitter og annet utstyr. Ekstra stoler til eks. korps må bæres opp en trapp fra garderoben.

### Kapasitet

Det er konstante forhandlinger med turnerende teatre for å unngå kollisjon med faste kinodager. Salen fungerer ikke tilfredsstillende som konsert- og dansesal og flere aktører, eksempelvis Valdres sommersymfoni, velger arenaen bort. utfordringen er også at scenegulvet er for lite både i dybde og bredde for orkester og profesjonelle dansere som gjester oss. Det mangler areal på scenen utenfor publikums synsfelt som brukes av kunstnere til inn- og utgang til scenen. Salen har for få seter til å være interessant for større artister, og booking er ofte uaktuelt da det medfører tap. Salen er lite fleksibel med fast amfi. Moderne kulturhus har amfi som kan skyves inn i vegg, noe som for eksempel gjør det mulig å arrangere konserter for et stående publikum. En slik løsning gjør rommet mer fleksibelt i forhold til hvor scenen skal være i rommet. På noen konserter/arrangement kan det for eksempel være hensiktsmessig med scene midt i salen.

### Produksjon og øving

50-tallsprosjektet om «å formidle høgverdig kultur fra sentrum (Oslo) til periferien» som et nasjonalt prosjekt, er blitt utdatert med det omfang, den kvalitet og det fagmiljø for kulturproduksjoner mange regioner, Valdres

inkludert har. De senere årene har vi sett en økende grad av kulturproduksjon, både av lokale krefter og mer profesjonelle aktører. Valdres barne- og ungdomsteater, Ung i Valdres, UKM, valgfaget sal og scene er eksempler på aktører som lager forestillinger med mange og store kulisser og som krever flere dagers øvinger. Det samme gjelder Hilme-stemnet, Valdres sommersymfoni, Valdres sommerballett og FRIKAR. Kulturhuset har ingen øvingsproduksjonsrom eller avlastningssal, og det er ikke mulig å ha produksjon samtidig med daglig drift av huset.

Den 01-01-2020 ble Hedmark og Oppland slått sammen til Innlandet fylke, og ny organisering av produksjon- og formidling av musikk i Innlandet er under utvikling. Hilme-stemnet og Valdres sommersymfoni har ledende posisjoner nasjonalt innen folkemusikk og klassisk musikk, og innehar bred kompetanse på kulturproduksjon, men mangelen på lokaler setter begrensinger for å produsere lokalt.

### Innlasting

Innlasting i kulturhuset er krevende. Det er en trang passasje mellom hotellet og kulturhuset og innlast skjer gjerne fra store lastebiler som står i helling. Utstyret skal over dørstokker og inn gjennom to dører med 90 graders vinkel som gjør det utfordrende å få inn lange sceneelementer. Når utstyret er inne, må det løftes opp på scenen og ved utlast løftes ned igjen. Dette er belastende da mye av utstyret er forholdsvis tungt. At utstyret må ned på bakkeplan utendørs før det trilles inn gjør at man drar inn mye grus og skitt.

*«Innlasten slik den er i dag utgjør en HMS risiko for klem-skader, belastningskader fra tunge løft og er mer tidkrevende enn det innlasten er på andre steder der forholdene ligger mer til rette.»*

Kristin Tunold-Hanssen  
Prod.teknisk sjef / Technical Director Riksteateret



Inn- og utlast i kulturhuset er utfordrende, og store kasser setter seg ofte fast i nedsunket kum foran døren. Foto: Renate Øverseth



### Inventar og teknisk utstyr

For ca. 10 år siden ble alle stolene i salen byttet ut. Ny basis lysrigg ble kjøpt inn i 2016, og ny projektor ble kjøpt inn i 2018. Ellers er det meste gammelt og utdatert. Trosser i taket må sveives manuelt. Disse har en maks lastevekt på 150 kg. Denne innretningen er godkjent, men de fleste kulturhus i dag har denne funksjonen elektrisk. Kulturhuset har konferanselyd. All annen lyd til teater og konserter må leies inn eksternt. I budsjettet for 2020 er det lagt inn midler til kjøp av lydutstyr. Sceneteppet er revet i stykker og må byttes ut og bakteppe mangler.

### Kinoprojektor og server

Kinosystemet ble kjøpt inn i 2010. Projektor og server har garanti til 2020. Kostnadene man vil få om komponenter ryker når garantien er utgått kan variere fra 10 til 200 000 alt etter hvilke komponenter det skulle gjelde. Kinoer anbefales å være preventiv når det gjelder projektor/ server og investere i nytt utstyr med nye 10års garantier. Dette på grunnlag av at utstyret er gammelt, men også fordi det er en stadig utvikling i teknologi og man kan risikere å sitte med utstyr som ikke kan vise enkelte filmer som er laget for nyere teknologi.

Kinoens projektor er basert på Xenon lamper som er lite effektive, kostbare, har høy varmeutvikling og har en reell fare for eksplosjon som fører til vesentlige utgifter. Lampebytte utføres med sikkerhetsutstyr. Dagens teknologi er basert på RGB laser som betyr at man ikke har noen lampe som må byttes, lavere strømforbruk, mindre varme og mindre støy. RGB teknologien gir også et utvidet fargespekter, noe som vil bli brukt mer i filmer fremover og som øker kvaliteten på kinofilm-produktet.

### Kinolyd og lerret

Kinolyden ble også installert i 2010 og mye har skjedd på området. I dag bygges så og si alle nye norske kinosaler med såkalt Immersive sound, eller enklere sagt Dolby Atmos/ 3D lyd. I prinsippet er det mellom 30 og 64 høyttalere plassert rundt i rommet som gjør at man som filmskaper kan plassere lydene korrekt i forhold til det visuelle innholdet. Dette systemet gir kundene en bedre kinoopplevelse som de ikke kan få hjemme i sin egen stue.

Utviklingen av nye 3D-lerret for passive systemer har vært stor de siste 5 årene. Kinoen har idag et Dolby 3D system som er lite effektivt og krever mye logistikk med vasking av briller osv. I dag anbefales passive systemer med engangsbriller/ flerbruksbriller som kinoen selger, noe som også vil gi en ekstra inntekt til kinoen.

### Investeringsbehov kino:

Laser prosjektor/server:	1 000.000,-
Dolby Atmos lydsystem:	900.000,-
3D system:	150.000,-
Rullelerret:	250.000,-
<b>Sum:</b>	<b>2 300.000,-</b>



Innlast utgjør i dag en HMS risiko.  
Foto: Renate Øverseth



Trosser til oppheng i salen sveives manuelt med last på opptil 150 kg.  
Foto: Renate Øverseth



### Kostnadskalkyle kulturhuset – forventede byggetekniske utgifter ved å fortsette dagens drift

Nedenfor er estimerte kostnader ved å forlenge levetiden på dagens kulturhus, med å fortsette dagens funksjon (bibliotek og kinosal) i 40 nye år. Kostnader vil uansett komme hvis bygget ikke skal stenges eller rives. Tabellen er laget med utgangspunkt i Byggforsk datablad 700.320 Intervaller for vedlikehold og utskifting av bygningsdeler, Norsk Standard NS 3451 Bygningsdeltabell og Norsk kommunalteknisk forening (NKF) levetidsberegning for bygningsdeler.

Bygningsdel	Utskiftingsintervall år	Antall utskift. pr. 40år	Kostnad 2019 kr.	Merknad
Grunn og fundament	60	0	0,00	Vurderes lite aktuelt ut fra tomt og kjente grunnforhold
Bæresystemer	60	0	0,00	Vurderes lite aktuelt ut fra kjent konstruksjon og grunnforhold
yttervegger	60	0	0,00	Vurderes lite aktuelt ut fra kjent konstruksjon
Takfolie,tekking	35	1	1 100 000,00	
Vinduer tre	35	1	900 000,00	
Ytterdører alu	40	1	800 000,00	
Innerdører tre	30	1	600 000,00	
Innervegger flater	10	3	800 000,00	
Himlinger	15	3	950 000,00	
Gulvbelegg	20	2	1 500 000,00	
El.anlegg	40	1	2 800 000,00	
Ventilasjon	25	2	3 600 000,00	
Toaletter/garderobe	20	2	2 500 000,00	
Det har og er fortsatt ønske om en form for lasterampe med lager i tilknytning til scene. Dette har vert kostnadsberegnet tidligere til 1,2mill.			1 200 000,00	
			Sum vedlikehold	<u>16 750 000,00 /40år = kr. 418,75 årlig kostnad</u>

Bygningsdel	Levetid i år
Yttertak – papp	20
Yttervegger	40
Vinduer	35
Dører	30
Innervegger	10
Himlinger	15
Gulv	20
El.anlegg	40
Ventilasjon	25
Våtrom	20
Heis	25

Man kan anta at krav til universell utforming blir viktigere fremover og tilgang til kinosal/bibliotek vil mulig kreve heis i en eller annen form. Dette blir da en stor utgift - antatt

3 000 000,00  
Sum 19 750 000,00

Det er ikke tatt med driftskostnad for bygget og ikke inventar eller utstyr for kino, teater eller bibliotekdrift i denne kalkylen.

Viktig å være oppmerksom på at ved en totalrenovering kan det utløses nye, strengere krav til universell utforming og energikrav jamfør plan og bygningsloven og teknisk forskrift for byggverk - TEK 10/TEK 17

## Andre utfordringer innen kulturfeltet:

### Kulturskolen

Kulturskolen er i dag samlokalisert med Nord-Aurdal barneskole. Nærhet til elevene er praktisk, men kulturskolen har flere innganger og ingen naturlige fellesrom eller vestibyle. Gangen fungerer som venteværelse, og er verken trivelig eller samlende. Kulturskolen fremstår spredt, og er ingen møteplass hvor synergier oppstår. Det er hele tiden stort press på rom og lagerplass.

### Frivilligsentralen

Frivilligsentralen har siden oppstarten i 2009 vært lokalisert i tilknytning til omsorgsboligene på Vikatnetet i utkanten av Fagernes, og hele tiden har sentralen vært forbundet med at den er et tilbud for beboerne der. I dag jobbes det mer bredt, men beliggenheten er en utfordring. Det er i dag ikke et sted man naturlig går forbi, og at sentralen ligger omkranset av omsorgsboliger er en barriere for å tiltrekke seg yngre mennesker. Samtidig har det frivillige arbeidet endret seg sterkt de siste årene. En trend er at vi melder oss inn i en organisasjon for å få dekket eget behov – ikke for å hjelpe andre. Vi ønsker å bestemme selv hva vi vil gjøre og det bør helst være tidsavgrenset – det er vanskelig å rekruttere til tillitsverv. Pensjonistene i fremtiden vil også ha andre interesser enn pensjonistene i dag. Tradisjonelle eldreinteresser vil være uaktuelle. I stedet vil de være med på aktiviteter der det skjer ting og der utfordringene er flere.

### Galleri

Regionsenteret mangler et godt utstillingsvindu for kunst. I 2019 utløp leieavtalen Valdres kunstforening hadde med eieren av Stasjonsbygningen (Galleri Perrongen). Foreningen mangler nå fast lokale og har nedskalert sin virksomhet.



Kulturskoleelev som venter på gangen på pianotimen sin.  
Foto: Kristi Westerbø

*«Den store fysiske møteplassen mangler i Valdres. Menneskene er her, kvalitetene er her, innholdet er her allerede. Ringvirkningene ved et nytt kulturhus er store; Nye og etablerte miljøer vil vokse, og Valdres kan ta ulike vertskapsroller.»*

Alf Richard Kraggerud

Grunnlegger av Valdres sommersymfoni og prorektor Barratt Due



Frivilligsentralen i Nord-Aurdal ligger i tilknytning til omsorgsboliger i utkanten av Fagernes sentrum. Foto: Kristi Westerbø



## 2.2 Nytt kulturhus - mulige løsninger

### Innhold i nytt kulturhus:

Mandag 13. mai 2019 ble det avholdt møte/workshop om nytt kulturhus. Kulturlivet og andre brukere av dagens kulturhus var invitert. Det møtte opp 27 personer. Nedenfor er innspill i workshopen:



Det kom inn mange gode innspill på hva et nytt kulturhus bør inneholde. Foto: Renate Øverseth

### Hva bør et framtidens kulturhus inneholde:

- Et sted å bare være
- Bibliotek
- Gode garderobefasiliteter
- Black Box
- Kulturskole – med tilstrekkelige rom
- God lagerkapasitet
- Mulighet for å åpne bygget ut mot torget
- Konsertsaler/teatersaler 2/3 saler
- Dansesal for klassisk ballett
- Stor foaje – flott, kul og særegen
- Galleri
- Produksjonsaler (musikk, film etc)
- Øvingshotel/øvingsrom / Rockeverksted
- Kafe
- Restaurant
- Kultur-pub/bar
- Aktivitetsrom
- Arena for musikk, lage mat for ungdom etc
- Inneholde et inne/ute rom der de etablerte festivalene kan ha kåringer og lignende
- Frivillighetsentralen – skape gode møteplasser
- Nok rom og separat kino –
- Fra visningshus til brukshus!!
- Makerspace

### Hva er kulturlivets behov?

- Areal som er tilpassa behova – små og store areal som er godt dekket av teknisk utstyr etter dagens standard
- Innendørs arena som er synlig og sentral
- Publikumskapasitet
- En møteplass for hele regionen
- Stort behov for lokaler til lag og foreninger - gratis møterom
- Et hus felles for hele valdres
- Øvingsplasser – Rockeverkstad
- Kjenne tilhørighet uavhengig om man er amatør eller proff
- Teknisk infrastruktur
- Produksjonslokaler
- Stor scene
- Dansegulv

### Hvilke positive effekter ser du for deg at et nytt kulturhus kan ha for kulturlivet og regionen ?

- Forventer god arkitektur
- Puls i sentrum
- Kulturlivet blir profesjonelt
- Attraktiv for regionale samlinger som for eksempel Musikk Innlandet
- Større arrangement
- En møteplass for alle med lav terskel
- Fleire aktører finner huset attraktivt – store oppsetninger – korps - korpskonkurranser
- Økt interessen fra hyttefolket
- En felles arena for kunst og kultur
- Regional forankring – hele valdres skal kjenne eierskap til folkehuset
- Sansarhus – smake høre se
- Redusere Valdres festivalene sitt behov for infrastruktur – i dag leier de dyrt.
- Kulturliv ute på torget
- Et sted man ikke trenger å kjøpe noe – bare være
- Rom for nye samarbeid
- Fagernes blir et naturlig stoppested for turneer (musikk, teater, humor, dans m.m.)
- Godt stoppested, og et naturlig knutepunktet mellom øst og vest
- Inspirerende
- Være en kreativ smeltedigel
- Lettere å legge produksjoner til Valdres
- Kulturklynge

### Sambruk?

- Alle kommuner er med på byggingen av det regionale sentrum
- Ungdomshus
- Øvingslokaler/lager
- Furuseth og Sandvika kulturhus – frivillighetssentralen (se på eksemplene fra dem)
- Turistkontor
- Utstilling/kunst
- Lag og foreninger

## **Mulig løsning nytt kulturhus basert på erfaringer og innspill:**

### **Kiosk/kafé**

I tilknytning til hovedinngangen til kulturhuset. Denne bør være åpen store deler av døgnet. Åpen for husets «brukere», ansatte og «drop-in-kunder». Kan også fungere som kinokiosk. Liten scene i tilknytning.

### **Galleri**

Galleri som også kan fungere som tilleggsareal ved store arrangement i kulturhuset og som arena for arrangement i regi av biblioteket og frivilligsentralen.

### **Bibliotek og frivilligsentral**

Biblioteket og frivilligsentralen kan være husets pulserende senter. Møterom for lag- og foreninger i tilknytning. Kan deler av biblioteket være foajé for kulturskolen?

### **Fritidsklubb**

Sosial arena for ungdom med scene for mindre konserter/forstillinger. Først og fremst et «sted å være». Små aktivitetsrom for skiftende kreativ aktivitet (eks. datakrok, rollespill, billiard, kunst og håndverk etc.) Studiorom og bandøvingsrom. Mulig at den beste løsning er mer som dagens løsning, siden ungdom ofte vil ha sitt eget hus, og som er "røffere" i formen enn et kulturhus.

### **Digisaler**

To saler som primært skal brukes til kino, men vil også på dagtid kunne benyttes til større møter, kurs, undervisning osv. Salene kan ha en kapasitet på 250 og 80. Sistnevnte sal kan også være black box.

### **Storsal**

En fleksibel og moderne multifunksjonssal som tilpasses de ulike arrangementene. Salen må ha regulerbar akustikk som tilpasses behov. En del av gulvet i storsalen kan ha mulighet til å senkes og benyttes som orkestergrav. Storsal og scene kan ha et nettoareal på ca 600 kvadratmeter, og vil da ha kapasitet til 530 personer i amfi, eller 1000 ståplasser på flatt gulv. Kan brukes både til konferanser, konserter, forestillinger og noen øvinger. Kunst- og snekkerverksted i tilknytning til salene.

### **Øvingsrom**

6 ulike øvingsrom av ulik størrelse og ulike lydklasser gjøres tilgjengelig for bla kulturskolen, og for det lokale frivillige kulturlivet. 2 bandøvingsrom og et studiorom.

### **Dansesal**

En treningsaal for dans og ballett. Kan utformes på en slik måte den kan brukes som selskapslokale og til større arrangement. Kan se for oss anretningskjøkken som lag og foreninger kan benytte ved sammenkomster, og som øvrige leietakere kan benytte ved selskap.

### **Kontorer/spiserom/møterom**

Flere kontorer/åpent kontorlandskap til kulturadministrasjonen og kulturnæringer.

### **Lager**

God lagerplass på strategiske steder. Funksjonell innlasting, WC, gode garderobes, infrastruktur som gjør det mulig med praktisk opprigg av scene ute. I tilknytning til servering inne/ute.

## **Mulige bruksområder for dagens kulturhus:**

Fagernes kulturhus ble bygget i 1979, og arkitekt var Bjart Mohr. Det kan være arkitektoniske argumenter mot å rive dagens kulturhus. Huset er unikt i forhold til stil og tid. Det er også slik at rådhuset, telenorbygget og kulturhuset henger sammen, og det antas som lite aktuelt å rive en del av denne helheten.

## **Hva kan dagens kulturhus brukes til om nytt bygges?**

- Utvidelse av rådhusfunksjonen. Flere kontorplasser.
- Øvings- og produksjonsrom – og lager.
- Montessoriskole.
- Utleie til eks. akademi for dans evt. musikk.



## Finansiering:

Slik status er for økonomien i Nord-Aurdal kommune, er det noe urealistisk at kommunen alene kan stå for finansiering av et nytt kulturhus i nærliggende framtid. Et nytt kulturhus vil fungere som ei «storstove» for hele kulturlivet i Valdres, og det regionale samarbeidet på kulturlivsfronten er allerede veletablert. En regional løsning er derfor trolig det mest sannsynlige scenariet hvis en realisering skal bli aktuell. For at kulturlivet i Valdres skal fortsette å blomstre, vil et styrket regionalt samarbeid uansett være helt nødvendig, dersom regionen skal ha mulighet til å sikre seg viktige kulturarenaer i en tid der mye av kulturlivet i Innlandet blir lagt til Mjøsregionen.

I tillegg til at man bør tenke regionalt, er det også muligheter for å tenke samlokalisering. I utarbeidelsen av denne mulighetsstudien har prosjektgruppa hatt dialog med representanter for Fagernes kjøpesenter. En interessant løsning som ble diskutert, er å bygge en overgang/gangbru fra kjøpesenteret til kulturhuset. Kjøpesenterbransjen er i dag opptatt av å skape en helhetsopplevelse når folk kommer for å handle, og mange nye byggeprosjekt kombinerer nå butikker med f.eks. kino, treningssenter, restauranter, badeland, bibliotek, hotell osv. En bruløsning mellom Fagernes kjøpesenter og «Valdres kulturhus» ville kunne øke attraktiviteten til byggene betydelig, samtidig som det forsterker begge arenaer som sosiale møteplasser.

Innen byutviklingsfaget er det stort fokus på at viktige kommunale institusjoner plasseres sentrumsnært. Dette sikrer liv og aktivitet i sentrum, samtidig som at det miljømessig er mer bærekraftig. Nord-Aurdal kommune er i full gang med en utredning av fremtidens barnehagestruktur i kommunen, der et sentralt utgangspunkt er økt etterspørsel etter flere barnehageplasser i Fagernes / Leira området. Tradisjonelt tenker man at barnehager skal plasseres utenfor sentrum, der tomtene er romslige og i umiddelbar nærhet til natur.

En spennende tanke hadde imidlertid vært å tenke samlokalisering av barnehage og kulturhus. Fordelen med et slikt fellesbygg, i tillegg til de økonomiske besparelsene, er de unike kulturtilbudene barnehagen ville hatt tilgang til daglig, slik som kinosal, bibliotek, kunstverkstedsaler, musikkstudio, dansesal, kulturskoletilbud osv. Sentrumsnære barnehager ligger i nærheten av der foreldre jobber, og man vil ved en slik løsning ikke ha det samme behovet for kortidsparkering i tilknytning til barnehagen. I stedet kan foreldre parkerer bilen der de har tenkt å stå hele arbeidsdagen, og levere barnet gående på vei til jobb.

En utfordring ved en slik løsning er behovet for uteareal rett utenfor barnehagen, der dette i så fall må løses gjennom å opparbeide taket som uteareal. Fagpersonene innen barnehage må i så fall uttale seg her om hva som anses som tilfredsstillende avstander til uteområder, da barnehager er for barn fra ett til fem år.

En annen samlokaliseringmulighet som kanskje er mer realistisk, er å bygge omsorgsboliger i tilknytning til nytt kulturhus. Leiligheter med «tøffelavstand» til viktige daglige gjøremål og gode sosiale møteplasser er ideelt med tanke på å redusere behovet for hjemmesykepleie og i forhold til tilgjengeligheten av aktivitetstilbud til eldre.

Å samlokalisere frivilligsentralen med biblioteket er en svært logisk kobling som vil kunne forsterke begge tilbud som sosial arena, da det er vanskelig og ineffektivt i små kommuner at slike sosiale arenaer jobber hver for seg og på hver sin kant av byen.

Det har lenge vært ønskelig med et parkeringshus i sentrum, som både ku erstattet noe av flate-parkeringen, samt løst p-problematikken til VLMS. Med en bruløsning fra kjøpesenteret, kunne man tenke seg at en utvidelse av antall p-plasser i tilknytning til kjøpesenteret, fungerer både som en del av langtidsparkeringstilbudet for ansatte i sentrum / VLMS, som p-plass for besøkende til kulturhuset og kjøpesenteret, og som p-plass for eventuelle andre kommunale institusjoner som samlokaliseres med kulturhuset.

Den kanskje største hovedutfordringen med Fagernes sentrum er at byen mangler liv i gatene. Det er mye biltrafikk gjennom Fagernes, men svært få mennesker som går og oppholder seg i sentrum/på torget. Ved å legge et kulturhus med eventuelle samlokalisasjoner midt i sentrumskjernen, samtidig med at man får på plass et velfungerende p-hus helt inntil (men ikke i) sentrumskjernen, ville mye av denne problematikken blitt løst, uten at mer folkeliv går på bekostning av dagens parkeringsmuligheter i sentrum.

Det finnes mange tilskuddsordninger som vil være aktuelle å søke på hvis realisering av et kulturhus skulle bli aktuelt. Her er det viktig å tenke bredde. Et kulturhus vil berøre både oppvekst, folkehelse og ATP i tillegg til kultur – områder som har mange ulike tilskuddsordninger. Det er også et stadig økt fokus på miljøvennlige bygg, der en satsing her muligens kan utløse ytterligere tilskuddsmidler. Prosjektgruppa har ikke brukt mye tid på å utforske mulige eksterne finansieringsmuligheter, men fastslår at dette er et svært viktig arbeid om et nybygg skulle realiseres.

#### **Mulige tilskuddsordninger**

- *Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg:* Ordningen forvaltes av fylkeskommunen. Tilskudd kan utgjøre inntil 1/3 av godkjente prosjektkostnader for kulturbygget.
- *Kulturrådets støtteordning Rom for kunst -kunstarenaer og kulturbygg:* Søknadsrunde vår 2019, 10,5 mill. fordelt på 24 prosjekter.
- *Kulturdepartementets ordning - Nasjonale kulturbygg:* Hovedregelen vil være at den maksimale tilskuddsandelen er 1/3 av den delen av prosjektet som er i samsvar med de ovenfor nevnte målene for posten.

*«Arbeidsgruppen anbefaler at det nye kulturhuset i tillegg til scener (med en hovedsal for 600 personer), skal inneholde kino, utstillinger, bibliotek og et «vitensenter». I tillegg vil det bli lagt til rette for hotell, butikker og kontorer. Prislappen er satt til 225 millioner kroner. I dette beløpet er ikke kjøp av tomt kalkulert inn. Av dette antar arbeidsgruppa at 90 millioner kan hentes inn i form av tilskudd og salg av lokaler som blir erstattet av det nye kulturhuset (bibliotek og kino). Øvrig finansiering, ca. 135 millioner kroner, skal skje via offentlige midler, salg av eksisterende kino- og bibliotekbygg, gaver og sponsormidler.»*

Utdrag fra Scenemagasinet 18. juni 2018 om at Karmøy planlegger å bygge nytt kulturhus



## 2.3 Forslag til ny utforming av nytt Kulturhus

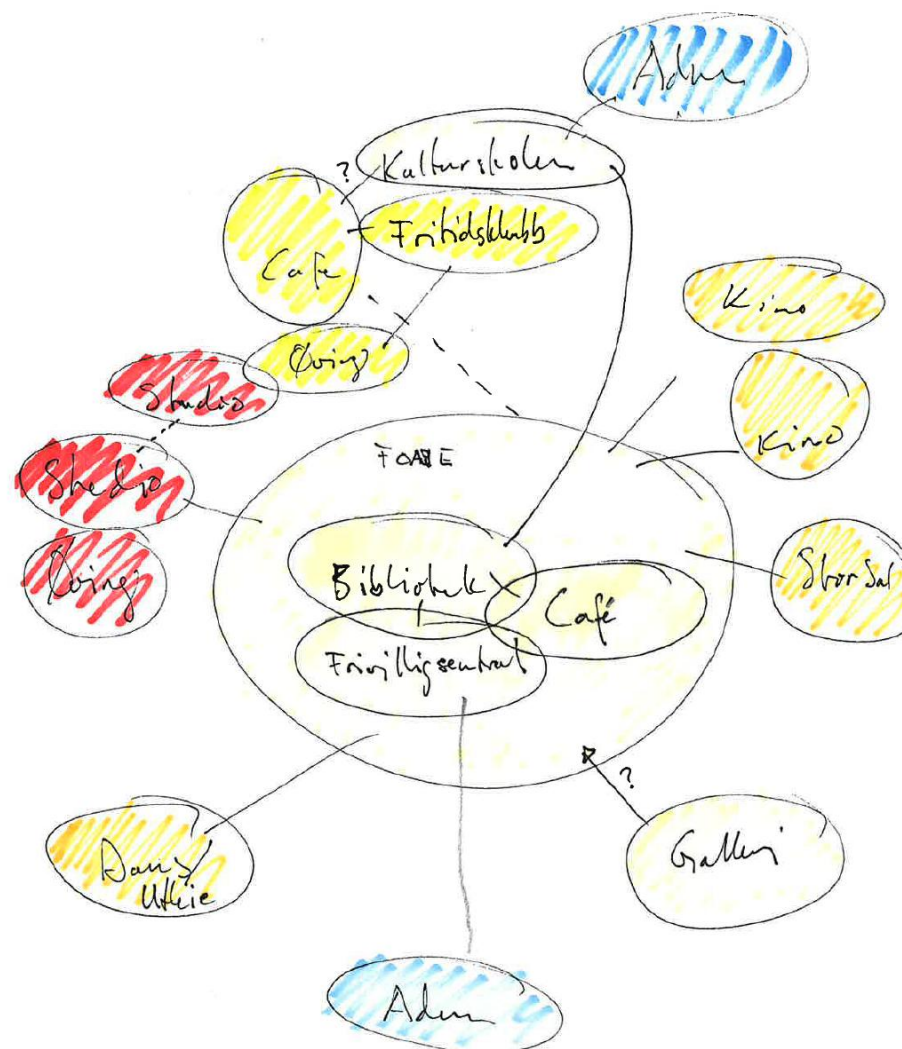
### Logistikk

Et kulturhus av denne typen bør ikke være mer enn to til tre etasjer. Vi har derfor etterstrebet en løsning i to hovedetasjer, samt noen mellometasjer som kan etableres i soner der større takhøyde ikke er like prekært.

For å skape et levende sentrum er det lagt stor vekt på at så mye som mulig av fasadene, særlig i første etasje, er aktivisert og utadrettet.

Det er behov for mye vranglearealer om man skal kunne betjene tusen besøkende på en forestilling. Her anbefaler vi at det etterstrebes et sambruk mellom forskjellige funksjoner, slik at store arealer ikke står tomme når det ikke er bruk for dem til vrangleareal i forbindelse med større forestillinger.

Med utgangspunkt i kommunens oversendte romprogram, har vi grovt sett organisert funksjonene som vist i følgende diagrammer for hver av etasjene. Tall er også estimert ut fra erfaringstall og ved hjelp av Byggforskseriens veiledningstall.





Nytt kulturhus i Fagernes. Visualisering: Norconsult



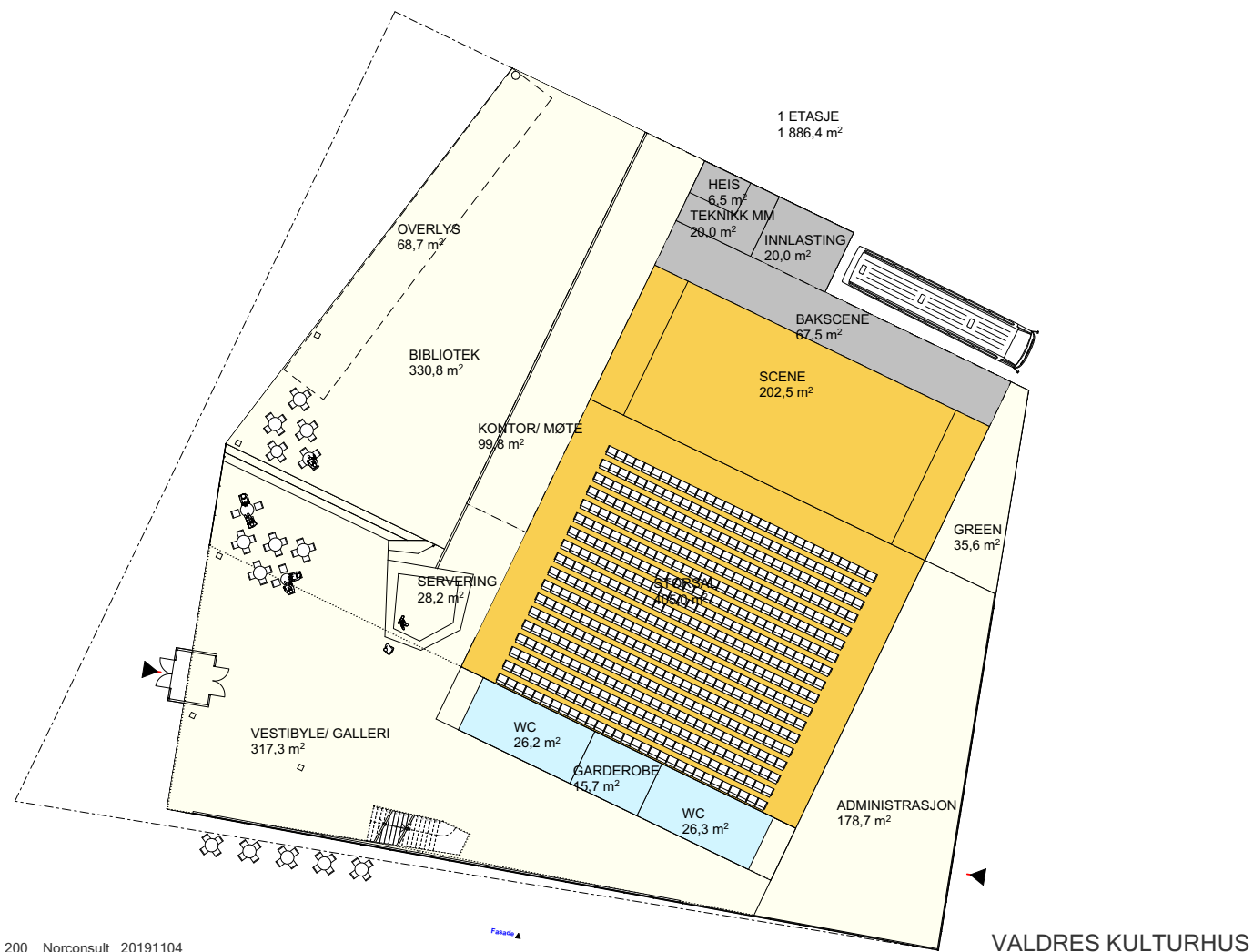
## Diagram 1. etasje

Med utgangspunkt i biblioteket som bygningens hjerte, har vi valgt å plassere dette i første etasje direkte påkoblet byggets hovedinngang. Her kan resepsjonen fungere for både bibliotek, frivilligsentral og øvrige funksjoner som besøkere sluses videre til.

Sammen med galleri og kafé blir dette et stort nok areal til å romme opptil tusen besøkende.

Kafé plasseres på hjørnet mot Skiferplassen for maksimal eksponering mot torg og gate, og med direkte kobling til galleri, der det også kan avholdes mindre konserter. I forbindelse til wc og garderobearealer er det mulig å plassere ekstra lager for utearrangementer i tillegg til lager i kjeller. Administrasjonen legges i østre del av etasjen.

Innlasting kan legges mot nord. På denne måte aktiveres alle byggets fasader og man unngår på den måten at bygget får en «bakside».



## Diagram 2. etasje

Digisalene er lukkede rom som ikke aktiviserer fasaden. De egner seg derfor i andre etasje. Med adskilt plassering fra hverandre reduseres forstyrrende lydtransmisjon og vibrasjoner.

Dansesalen plasseres på hjørnet og om ønskelig kan aktiviteten eksponeres mot torget. Når lokalet brukes som festlokale kan det også åpnes opp slik at de omkringliggende arealene kan brukes til vrimling.

Det er fullt mulig å legge biblioteket i andre etasje, men da må eventuelt en eller flere av salene flyttes ned i første etasje. Plassering av biblioteket må vurderes nøye slik at det ikke oppstår en situasjon tilsvarende dagens, der biblioteket ligger bortgjemt fra bakkeplan.

Biblioteket har et stort potensial for å være med å aktivisere fasadene og skape liv på gateplan. Vi anbefaler derfor å plassere biblioteket i første etasje for å unngå en tilsvarende situasjon som dagens.

Møterom er plassert i en mellometasje der behovet for takhøyde er mindre. Her blir det kort avstand til både kulturskolen og til administrasjonen.



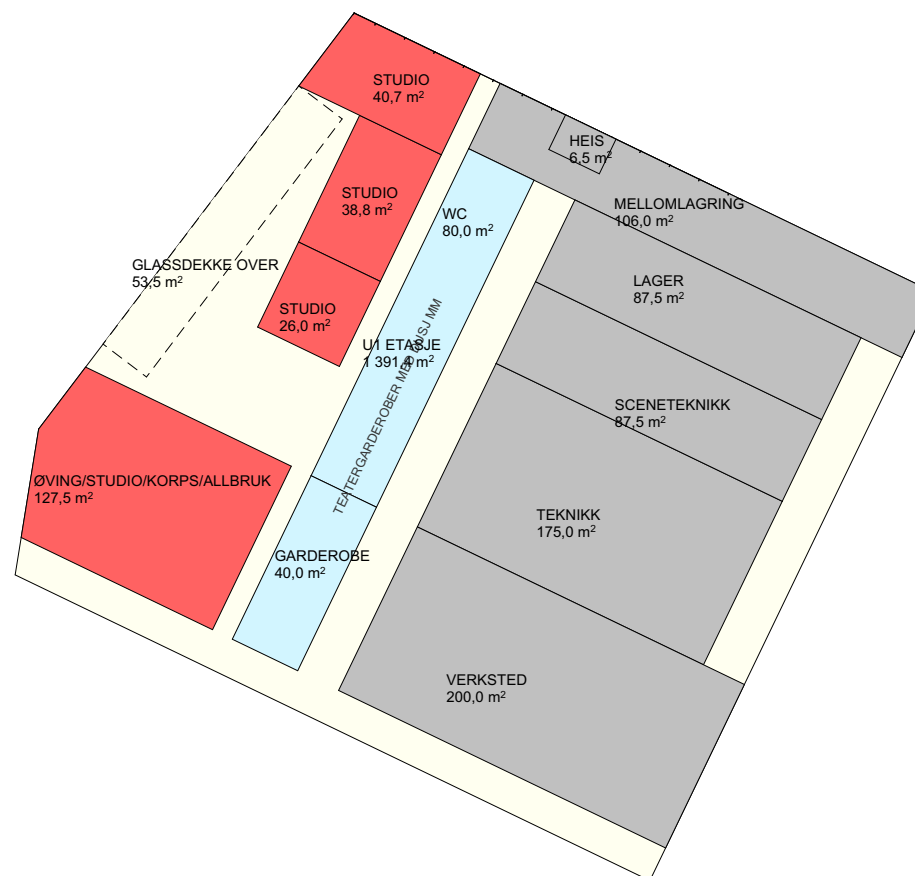


## Diagram U etasje

Øvingslokaler støyer mye og kan med fordel plasseres i underetasjen. Musikkstudio bør også ligge her med liten avstand til øvrig virksomhet. Dette legger til rette for kompetanseoverføring fra mer erfarne musikere i det øvrige studiomiljøet.

For å få ned lys og for å koble studioavdelingen til resten av kulturhuset, anbefales det å legge inn et glassdekke opp mot biblioteket i 1.etasje. Her vil det være plass til et sosialt område med sittegrupper.

Teatergarderober med dusj og wc plasseres sentralt i underetasjen og i tilknytning til det sosiale området. Teknikk og lager m.m. legges også i underetasjen med enkel adkomst til heis fra varelevering.





Nytt kulturhus i Fagernes. Visualisering: Norconsult



## 2.4 Hvorfor nytt kulturhus?

### Hvorfor er nytt kulturhus en del av svaret på å gjøre Fagernes mer attraktivt?

Nord-Aurdal er en liten kommune med sine ca. 6500 innbyggere. Ca. 2500 av disse bor på Fagernes. For å få til mer liv i sentrum må det på plass gode møteplasser. Kulturlivet skaper liv og aktivitet. I dag er kulturlivet svært spredt. Museet ligger vest for sentrum, kulturskolen er plassert i nord, frivilligsentralen i øst, og bibliotek, kino og teaterscene i en kjeller i et lavt bygg med rådhus og hotell som ruver på hver side. Å samle alle funksjonene (samt flere) i ett bygg midt i sentrum vil gi mange synergier. Huset vil bli det naturlige møtestedet i sentrum med liv og røre fra morgen til kveld.

Egnede lokaler er en utfordring på kulturfeltet, og en samlokalisering i et nytt bygg midt i Fagernes sentrum, vil løse arenautfordringen, samt bidra til mer liv i sentrum på dag- og kveldstid. Bygging av nytt kulturhus handler også om å bevisstgjøre og utvikle regionsenterets øvrige verdier og ressurser i en tid da også kulturproduksjon blir stadig viktigere for næringsutvikling og arbeidsplasser. Et sterkt fag- og produksjonsmiljø i ny kulturarena vil være motor for vekst og nye virksomheter, og en «magnet» når Valdres skal rekruttere kvalifisert arbeidskraft og nye aktiviteter.

Kulturhuset er for lite til å huse lokale aktører så vel som større artister. Kulturlivet er rikt og voksende, men har ikke nødvendig infrastruktur. Kulturhuset er lite, gammelt og utdatert, og et nytt bygg bør planlegges i nær fremtid for at Valdres, Nord-Aurdal kommune og byen Fagernes skal fortsette å være en betydelig kulturdestinasjon. Å se et nytt bygg i sammenheng med øvrige byutviklingsplaner (SATS) er derfor naturlig.

Vi vet at kultur stimulerer det friske i oss. Ved å styrke kulturlivet oppnår en å styrke det positive, som er med å skape optimisme og engasjement i lokalsamfunnet. Dette er med på å gi hver enkelt motstandskraft til å takle de fysiske og psykiske utfordringene som arbeidsliv og hverdag kan by på. Kultursatsing vil dermed være en kostnadseffektiv helse- og sosialpolitikk.

I Valdres får vi i årene som kommer stadig flere eldre. Mange av disse vil velge å flytte inn i sentrumsnære leiligheter, og det vil bli økt etterspørsel etter aktiviteter og kulturtilbud i sentrumskjernen. Et nytt kulturhus vil slik bli en ny viktig og attraktiv møteplass for en voksende gruppe i Valdressamfunnet. Økt boligutbygging i Fagernes sentrum er også i tråd med ønsket byutvikling for Fagernes. At det spesielt er mange eldre som nå ønsker seg sentrumsnære leiligheter, er positivt med tanke på en mer effektiv eldreomsorg, og gjør det også lettere for eldre å bo selvstendige liv i hjemmene sine lenger.

For torget sin del, vil et nytt kulturhus skape det livet som trengs for et velfungerende torg. At dagens torg er for stort og utflytende kan bare løses ved at man rammer inn torget med nybygg. Å flytte torget rundt hjørnet skaper en mer ideell plassering av torget, siden det kobles bedre til hovedhandlegata og fjorden/parken, samt at størrelsen på torget vil harmonere bedre med størrelsen på byen. Videre vil et mer attraktivt torg kunne skape betydelige synergieffekter med tanke på handel og boligutvikling i sentrumskjernen. Dette vil igjen forsterke effekten av mer liv i sentrum, som i SATS-arbeidet er fremsatt som en av hovedutfordringene med Fagernes by.



# Kolofon



## **Norconsult**

Sander Dekker

Carl Engblom

Thepa Kirubaharan

Kristine Prestrud

Gerrit Mosebach

## **Nord-Aurdal kommune**

Kristi Westerbø

Rolf-Erik Poppe

Åge Sandsengen

Renate R. Øverseth

Lars I. Jemterud

## **Statens Vegvesen**

Knut Westerbø

Cato Løkken

## **Innlandet fylke**

Kari Sundfør

Rasmus Vigrestad

## **Visit Valdres**

Helge Kvame

Erik Engelian